

Derde zondag na Pasen 26 april 2020

—

decanaat Poperinge

Inleiding

Lieve mensen,
samen met de Heer aan tafel gaan,
zoals die leerlingen vandaag in het Evangelie,
het zit er door de Coronacrisis niet in.
En toch zoeken we om met elkaar verbonden te zijn en samen op weg te gaan.
Het Emmaüsverhaal anno 2020, evengoed als toen
een verhaal van zoeken en klaar zien in een crisis
en wie weet ook net als toen hoop uit een onverwachte hoek

Je geloof, je zoeken, je pijn ... leg het maar op (de figuurlijke !) tafel;
laten we het delen op deze manier, met elkaar.
Mogen we voelen dat de Heer zoals die vreemdeling in het verhaal luistert,
ons nieuwe inzichten geeft en hoop,
met ons meegaat en zich laat kennen,
nieuw, anders, onverwacht.
Jij met je zoekend, verlangend geloof
onderweg tussen "de liefde en de leegte" (Stef Bos)
weet je welkom en verbonden
in de naam van + de Vader, de Zoon en de H. Geest. Amen.

Een lied als aperitief: Mag ik dan bij jou schuilen ? Claudia de Breij

Als de oorlog komt, en als ik dan moet schuilen, mag ik dan bij jou?
Als er een clubje komt, waar ik niet bij wil horen, mag ik dan bij jou?
Als er een regel komt waar ik niet aan voldoen kan, mag ik dan bij jou?
En als ik iets moet zijn, wat ik nooit geweest ben, mag ik dan bij jou?

Mag ik dan bij jou schuilen, als het nergens anders kan?
En als ik moet huilen, droog jij m'n tranen dan?
Want als ik bij jou mag, mag jij altijd bij mij.
Kom wanneer je wilt, ik hou een kamer voor je vrij.

Als het onweer komt, en als ik dan bang ben, mag ik dan bij jou?
Als de avond valt, en 't is mij te donker, mag ik dan bij jou?
Als de lente komt, en als ik dan verliefd ben, mag ik dan bij jou?
Als de liefde komt, en ik weet het zeker, mag ik dan bij jou?

Mag ik dan bij jou schuilen, als het nergens anders kan?
En als ik moet huilen, droog jij m'n tranen dan?
Want als ik bij jou mag, mag jij altijd bij mij.
Kom wanneer je wilt, ik hou een kamer voor je vrij.

Als het einde komt, en als ik dan bang ben, mag ik dan bij jou?
Als het einde komt, en als ik dan alleen ben, mag ik dan bij jou?

Moment van inkeer

Met een bedrukt gezicht bleven ze staan ...

Zo vaak staan we in het leven met een bedrukt gezicht.
Het leven is een weg met hindernissen.
De ene mens botst er wellicht vroeger tegenaan dan de ander
of méér dan de ander:
faillissement, ziekte, lijden, ontrouw, verlies, illusies, depressie,
ouderdom, de dood, zoveel vormen van leed.
Wij hadden nochtans gehoopt zegden de leerlingen van Emmaüs,
en zeggen ook wij ...

**Heer, ga met ons mee,
Heer, ontferm U over ons.**

De leerlingen spraken over alles wat was voorgevallen ...

Leeft in jouw hart ook die hunker
om het eens allemaal eruit te gooien: je lukken en mislukken,
je vallen en weer opstaan ... ?
Al sprekende word je mens: mensen bij wie je je thuis
kan voelen, kan spreken over kleine kanten en kwetsuren ...

**Christus, wees jij die luisterende;
Christus ontferm U over ons.**

en wij hadden zo gehoopt dat Hij Israël zou verlossen ...

Een dood punt in het leven, in mijn leven, in jouw leven.
Corona-tijden ...
Bedrogen in mijn verwachting, ontgoocheld in mijn dromen.
De weg gaan van de donkere nacht zonder geloof
in een nieuwe morgen.
Ontgoocheling en pijn, ze horen nu eenmaal bij het leven.
Leven is ebbe en vloed, nacht en dag, duisternis en licht ...

**Blijf bij ons Heer, als het avond is ...
Heer, ontferm U over ons.**

Openingsgebed

Goede God, het Paasfeest lijkt al weer ver weg.
We zouden het willen vasthouden,
het feest van het licht en de hoop dat verdriet voorbijgaat,
dat mensen veranderen en dat dood leven wordt.
God, open onze ogen en ons hart
en geef ons weer de hoop die ons dragen zal. Amen.

Eerste lezing: Uit het boek van de Handelingen 2,14.22-28

Op de dag van Pinksteren trad Petrus naar voren met de elf en verhief zijn stem om het woord tot hen te richten: 'Gij allen, Joodse mannen en bewoners van Jeruzalem, weet dit wel en luistert aandachtig naar mijn woorden. Jezus de Nazoreeër was een man wiens zending tot u van Godswege bekrachtigd is. Gij kent immers zelf de machtige daden, wonderen en tekenen, die God door Hem onder u heeft verricht. Hem, die volgens Gods vastgestelde raadsbesluit en voorkennis is uitgeleverd, hebt gij door de hand van goddelozen aan het kruis genageld en gedood. Maar God heeft Hem ten leven opgewekt na de strikken van de dood te hebben ontbonden; want het was onmogelijk dat Hij daardoor werd vastgehouden. Doelend op Hem toch zegt David: De Heer had ik voor ogen, altijd door, Hij is aan mijn rechterhand, opdat ik niet zou wankelen; daarom is er blijdschap in mijn hart en jubelt mijn mond van vreugde; ja, ook mijn lichaam zal rust vinden in hoop, omdat Gij mijn ziel niet over zult laten aan het dodenrijk en uw heilige geen bederf zult laten zien. Wegen ten leven hebt Gij mij doen kennen, Gij zult mij met vreugde vervullen voor uw aanschijn.'

Antwoordpsalm: Psalm 16 Wijs ons, Heer, de weg van het leven.

Behoed mij, God, tot U neem ik mijn toevlucht; Gij zijt mijn Heer, ik erken het, ik vind geen geluk buiten U. De Heer is mijn erfdeel, de dronk uit de beker, Hij heeft mijn lot in zijn hand.

Ik dank de Heer die mij altijd geleid heeft, Hij spreekt ook des nachts in mijn hart. Steeds houd ik mijn ogen gericht op de Heer, ik val niet want Hij staat naast mij.

Daarom ben ik vrolijk en blij van geest, daarom kan ik rustig gaan slapen. Mijn ziel laat Gij niet aan het dodenrijk over, Gij levert uw dienaar niet uit aan het graf.

Gij zult mij de weg van het leven wijzen om heel mijn vreugde te vinden bij U, bestendig geluk aan uw zijde.

Tweede Lezing: Eerste brief van Petrus 1, 17-21

Dierbaren, God die gij aanroept als Vader, is ook de onpartijdige rechter over al onze daden; koestert daarom ontzag voor Hem, zolang gij hier in ballingschap leeft. Gij weet dat gij niet met vergankelijke dingen, zoals goud en zilver, zijt verlost uit het zinloze bestaan dat gij van uw vaders had geërfd. Gij zijt verlost door het kostbaar bloed van Christus, het lam zonder vlek of gebrek, dat uitverkoren was vóór de grondlegging der wereld, maar eerst op het einde der tijden is verschenen, om uwentwil. Door Hem gelooft gij in God, die Hem van de doden opgewekt en Hem de heerlijkheid gegeven heeft; daarom is uw geloof in God tevens hoop op God.

Lied: Christus is verrezen (ZJ 405)

Christus is verrezen.
Naar 't water van het leven
gaat uit, uw Herder tegemoet,
ziet en smaakt zijn overvloed. Alleluia.
Christus is verrezen, alleluia, alleluia.

Herder van de schapen,
noem ons bij onze namen!
Uw kudde heeft uw stem gehoord:
roep ons samen rond uw woord. Alleluia.
Christus is verrezen, alleluia, alleluia.

Gij die vreest en twijfelt,
herkent uw Heer en Heiland
die in de avond breekt het brood,
en voor u de Schrift ontsloot. Alleluia.
Christus is verrezen, alleluia, alleluia.

Evangelie: Lucas 24, 13-35

In die tijd waren er twee van de leerlingen van Jezus op weg naar een dorp, dat Emmaüs heette dat ruim elf kilometer van Jeruzalem lag. Zij spraken met elkaar over alles wat was voorgevallen. Terwijl zij zo aan het praten waren en van gedachten wisselden, kwam Jezus zelf op hen toe en liep met hen mee. Maar hun ogen werden verhinderd Hem te herkennen. Hij vroeg hun: 'Wat is dat voor een gesprek dat gij onderweg met elkaar voert?' Met een bedrukt gezicht bleven ze staan. Een van hen, die Kleópas heette, nam het woord en sprak tot Hem: 'Zijt Gij dan de enige vreemdeling in Jeruzalem, dat Gij niet weet wat daar dezer dagen gebeurd is?' Hij vroeg hun: 'Wat dan?' Ze antwoordden hem: 'Dat met Jezus de Nazareeër, een man die profeet was, machtig in daad en woord in het oog van God en heel het volk; hoe onze hogepriesters en overheidspersonen Hem hebben overgeleverd om ter dood te worden veroordeeld en Hem aan het kruis hebben geslagen. En wij leefden in de hoop, dat Hij degene zou zijn die Israël ging verlossen! Maar met dit al is het reeds de derde dag sinds die dingen gebeurd zijn. Wel hebben een paar vrouwen uit ons midden ons in de war gebracht; ze waren in de vroegte naar het graf geweest, maar hadden zijn lichaam niet gevonden, en ze kwamen zeggen dat zij ook nog een verschijning van engelen hadden gehad, die verklaarden dat Hij weer leefde. Daarop zijn enkelen van de onzen naar het graf gegaan en bevonden het zoals de vrouwen gezegd hadden, maar Hem zagen ze niet.' Nu sprak Hij tot hen: 'O onverstandigen, die zo traag van hart zijt in het geloof aan alles wat de profeten gezegd hebben! Moest de Messias dat alles niet lijden om in zijn glorie binnen te gaan?' Beginnend met Mozes verklaarde Hij hun uit al de profeten wat in al de Schriften op Hem betrekking had. Zo kwamen ze bij het dorp waar ze heen gingen, maar Hij deed alsof Hij verder moest gaan. Zij drongen bij Hem aan: 'Blijf bij ons, want het wordt al avond en de dag loopt ten einde.' Toen ging Hij binnen om bij hen te blijven. Terwijl Hij met hen aanlag nam Hij het brood, sprak de zegen uit, brak het en reikte het hun toe. Nu gingen hun ogen open en zij herkenden Hem, maar Hij verdween uit hun gezicht. Toen zeiden ze tot elkaar: 'Brandde ons hart niet in ons, terwijl Hij onderweg met ons sprak en ons de Schriften ontsloot?' Ze stonden onmiddellijk op en keerden naar Jeruzalem terug. Daar vonden ze de elf met de mensen van hun groep bijeen. Dezen verklaarden: 'De Heer is werkelijk verrezen, Hij is aan Simon verschenen.' En zij van hun kant vertelden wat er onderweg gebeurd was en hoe Hij door hen herkend werd aan het breken van het brood.

Een woordje uitleg

De Emmaüsgangers is een heel bekend en heel geliefd verhaal over twee diep ontgoochelde leerlingen die onderweg zijn van Jeruzalem naar hun dorp Emmaüs, en dan ontmoeten ze Jezus. Maar om verschillende redenen is het ook een heel eigenaardig verhaal.

Om te beginnen heeft men nooit kunnen achterhalen over welk dorp het gaat. In het verhaal ligt Emmaüs op ruim elf kilometer van Jeruzalem, maar daar is nooit een dorp geweest dat die naam draagt.

Eigenaardig is ook dat de leerlingen Jezus onderweg niet herkennen, maar dat ze Hem wel herkennen bij het breken van het brood. Waren ze dus wel aanwezig op het Laatste Avondmaal?

En ten slotte: één van de twee heet Kléopas, maar de andere wordt niet bij naam vernoemd. Welke bedoeling zit daar achter? Misschien wijst dit alles erop dat de evangelist Lucas hier een verhaal vertelt over iedereen en overal. Het niet-bestaande dorp Emmaüs zou dan het synoniem zijn van 'overal', en de niet bij naam genoemde tweede leerling staat dan voor 'iedereen'. Dus ook voor ons.

En dan is het goed ons af te vragen waar wij staan in het verhaal? Zijn wij zoals de diep ontgoochelde leerlingen? Alles hebben ze achtergelaten om Jezus te volgen: hun werk, hun huis, hun familie. Ze hadden dat gedaan omdat ze, zoals ze zelf zeggen, heel sterk onder de indruk waren van die 'man die een profeet was, machtig in daad en woord in het oog van God en van heel het volk.' Maar nu zijn ze diep ontgoocheld en moedeloos, en geloven ze ook niet meer in een betere toekomst. Ze zijn zelfs zozeer ontgoocheld dat ze Jezus niet eens herkennen. En wellicht is dat voor ons heel herkenbaar. Ook wij gaan soms diep gebukt onder ontgoocheling, moedeloosheid, tegenslag en ellende van ziekte en dood, en misschien herkennen ook wij Jezus dan niet als we Hem ontmoeten. We herkennen Hem dan niet in zijn belofte dat Hij altijd bij ons is en met ons meegaat. We herkennen Hem dan niet in zijn woorden en daden die we in elke viering gedenken, zeker nu 'de gewone manier van vieren' niet mogelijk is.

Mag het verhaal van de Emmaüsgangers ons dus geruststellen dat dergelijke gevoelens en ervaringen van ontgoocheling en gods-afwezigheid niet vreemd zijn.

En moet Jezus misschien ook daarom tegen ons, net als tegen de Emmaüsgangers, zeggen dat we 'onverstandigen' zijn? Geen 'ongelovigen', maar 'onverstandigen'. Want in Hem geloven, dat deden de Emmaüsgangers, en dat doen wij ook. Zij zegden dat ze 'leefden in de hoop dat Hij degene zou zijn die Israël ging verlossen.' Voor hen is dat dus de Messias: de redder die hen zou bevrijden van de Romeinen, en Hem die hun droom met ambities om de beste plaatsen te verkrijgen zal doen uitkomen. Maar daarom noemt Jezus hen 'onverstandigen'. Want Hij is helemaal niet de Messias van wereldlijke macht, integendeel, Hij is de Messias van de liefde, de vrede en de barmhartigheid. Wie dus net zoals de Emmaüsgangers denkt dat God een Messias is die ons voor ongeluk, allerhande virussen en ziektes, of voor ellende en dood zal behoeden of ons ervan zal bevrijden die komt bedrogen uit want die koestert verwachtingen die op met een ontgoocheling zullen eindigen. Daarom worden die 'onverstandigen' genoemd.

Zolang we zulke verwachtingen koesteren zullen we Hem niet ontmoeten en zijn we niet goed bezig. Het mooie aan het verhaal is dat de verzezen Jezus wel verder met hen meegaat ook al herkennen ze Hem niet.

Lieve mensen, wanneer ze in Emmaüs aankomen, nodigen de leerlingen Jezus uit om bij hen te blijven, 'want het wordt al avond en de dag loopt ten einde.' Gastvrijheid, warmmenselijke openheid en zorg zijn in de Bijbel altijd kansen van Godsontmoeting. Zeker wanneer die vreemde brood neemt, het breekt en deelt gaan hun ogen open. De verwijzing naar de Eucharistie ligt voor de hand. We kunnen er in deze dagen alleen maar van dromen...

en misschien door ons alleen te focussen op het beeld van het breken van het brood een kans over het hoofd zien om Hem, de Levende Heer toch te ontmoeten.

Laten we onze blik verruimen. En Hem herkennen overal waar mensen brekend en delend aanwezig zijn. In onze moderne 'gasthuizen' bijvoorbeeld (ziekenhuizen, RVT's,

zorgcentra) waar zorgverleners zich geven en waar zoveel zorg wordt gedeeld. "Brandde ons hart niet ... toen die vreemde want onherkenbaar ingepakte zorgverlener alles deed om mij erdoor te trekken op risico van eigen besmetting?"

Mooi als we op zo'n moment de verrezen Heer ook mogen ontmoeten en herkennen.

Hij was er al die hele tijd...

Waar bevindt u zich momenteel op de weg in je leven: dichtbij Jerusalem of bij Emmaüs, of al terug van Emmaüs om te getuigen dat je weer hoop hebt, je weer tot leven bent gekomen omdat je je hart voelde branden. Emmaüs ligt niet ergens in Israël maar is een plaats, een moment in je leven waar je God hebt mogen herkennen. Mogen wij allen ooit in Emmaüs arriveren.

Lied: Heer, onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig (Huub Oosterhuis ZJ 540)

Heer onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig
en hoe onzegbaar ons nabij.
Gij zijt gestadig met ons bezig,
onder uw vleugels rusten wij.

Gij zijt niet ver van wie u aanbidden,
niet hoog en breed van ons vandaan...
Gij zijt zo mens'lijk in ons midden,
dat Gij dit lied wel zult verstaan.

Gij zijt onzichtbaar voor onze ogen
en niemand heeft u ooit gezien.
Maar wij vermoeden en geloven
dat Gij ons draagt, dat Gij ons dient.

Woorden van geloof

Ik geloof in God, Schepper van hemel en aarde.
Ik geloof ook dat God zijn schepping
aan ons, mensen, heeft toevertrouwd
opdat wij zijn werk zouden voortzetten
en deze aarde voor alle mensen
bewoonbaar zouden maken.

Ik geloof in Jezus Christus, de Verlosser van de wereld.
Ik geloof dat wij uitgenodigd worden
om mee te werken aan de bevrijding van de mens,
aan de opbouw van een betere wereld,
door ons in te zetten voor meer levenskansen voor iedereen
en om Christus' werk verder te zetten.

Ik geloof in de Heilige Geest
die de mensen tot eenheid wil brengen in één grote gemeenschap.

Ik geloof ook dat ik word aangesproken om aan deze gemeenschap
mee te werken, samen met alle mensen van goede wil. Amen.

Voorbeden

Blijf bij ons, Heer als het avond wordt en het leven donker lijkt:
breng licht in ons bestaan... Laat ons bidden.

Blijf bij ons, Heer, als we wanhopen en bij de pakken blijven neerzitten: doe ons
opstaan... Laat ons bidden.

Blijf bij ons Heer als de twijfel groter is dan ons geloof:
zet ons op het goede spoor... Laat ons bidden.

Blijf bij ons, Heer, als we samen ons geloof delen:
dat ons de ogen opengaan...
Laat ons bidden.

Onze Vader – Weesgegroet

Slotgebed:

Heer, Jezus Christus,
U gaat met ons mee op weg
en in dit moment van verbonden gebed hebben wij U herkend.
Wij bidden U:
blijf bij ons, ook als het avond wordt.
Moge wij met U door het leven gaan
en eenmaal delen in uw heerlijkheid. Amen.

Lied: Gij zijt voorbijgegaan (Huub Oosterhuis)

Gij zijt voorbij gegaan, een steekvlam in de nacht.
De vonken van uw naam zijn ogen in ons hart.
In flarden hangt uw woord om onze wereld heen,
wij leven in U voort, wij zijn met U bekleed.

Gij zijt voorbijgegaan, een voetspoor in de zee.
Gij zijt te ver gegaan, Gij zijt een mens te veel.
Gij zijt voorgoed, Gij zijt verborgen in uw God.
Geen stilte spreekt U uit, ondenkbaar is uw dood.

Gij zijt voorbijgegaan, een vreemd bekend gezicht,
een stuk van ons bestaan, een vriend, een spoor van licht.
Uw licht is in mijn bloed, mijn lichaam is uw dag,
ik hoop U tegemoet zolang ik leven mag.

Dessertje:

Emmaüs

Ze waren (nochtans) met zijn tweeën,
maar ze voelden zich alleen.
Ze hadden een shock meegemaakt,
hun dromen en verwachtingen,
scherven die ze niet konden lijmen.
Ze stapten in het duister,
geslagen, depressief,
opgesloten in hun innerlijke wereld:
een hoofd vol vragen
en een hart vol droefheid, ontgoocheling, woede.

Toen voegde een Derde zich bij hen, Hij luisterde.
Zij stortten hun hart uit.
Er was contact, ze vroegen Hem om nabijheid.
Zij boden Hem hun huis aan en zichzelf.
Hij liet hen niet in de steek,
Hij raakte hun hoofd en hun hart,
de kern van hun wezen.
Ze kregen het er warm van.

Vuur, dynamisme, doorstraalde hen.
Ze gaven het verder,
ze zagen weer perspectief.
Ze werden weer heel.
Ontelbare keren in het leven
ga je van Jeruzalem naar Emmaüs
en hopelijk gaat Hij telkens in mensen met je mee.

Mia Verbanck

